

Uppsala på jumboplats

Bild: Stina Stjernkvist/TT Under november genomförde Prostatacancerförbundet ännu en mustaschkamp, bland annat för att minska köerna i vården, skriver artikelförfattarna.

DEBATT

2018-12-17

Det är fortfarande för långa köer inom prostatacancervården. Region Uppsala är sämst i klassen, skriver företrädare för Prostatacancerföreningen i Uppsala län

Under november månad har Prostatacancerförbundet och dess 27 medlemsföreningar genomfört ännu en mustaschkamp. Fokus har i år, som tidigare år, varit att minska köerna i prostatacancervården.

Tyvärr måste vi konstatera att vi i Uppsala inte lyckats i våra ansträngningar att få anständiga väntetider för de män som fått diagnosen prostatacancer och väntar på behandling.

"Alla dagar räknas – från 175 till 60 dagar" skrev vi i en debattartikel i UNT (10/3 2015). Bakgrunden var att regeringen beslutat tillföra 500 miljoner kronor per år under fyra år i stimulansbidrag för att minska köerna i cancervården. Fem diagnoser, bland annat prostatacancer, skulle ingå i ett första skede inom det som benämndes Standardiserat vårdförlopp.

Företrädare för urologin och onkologin på Akademiska sjukhuset svarade omgående på vår debattartikel och angav följande "Att väntetiderna till behandling för män med prostatacancer är för långa är vi de första att skriva under på". Vidare angavs att "På Akademiska sjukhuset har vi i år minskat tiden från remiss till diagnos och operation från 175 dagar till 93 dagar".

De fyra första åren har nu avslutats och stimulanspengarna har betalats ut till landsting/regioner runt om i landet.

Region Uppsala har fått 46,5 miljoner kronor för att minska köerna. Hur har det då gått? Ja, inte har pengarna använts för att patienter med prostatacancer skall få snabbare vård.

Detta kunde vi med enfaset konstatera när Nationella Prostatacancerregistret, Ratten, offentliggjorde data för 2017 i april i år. Kötiden från remiss till behandling hade minskat med 12 procent, från 173 dagar 2015 till 153 dagar 2017 i vår region, och från 165 dagar till 126 dagar (25 procent) för riket som helhet. År 2015 låg Uppsala på plats nio från botten, 2017 delar Uppsala jumboplatsen med Västerbotten.

De dystra siffrorna diskuterade vi från Prostatacancerföreningens sida i våras med företrädare för de politiska partier som visade intresse för de stora köproblemen som råder – Liberalerna, Moderaterna och Socialdemokraterna. Trots påstötningar fick vi ingen kontakt med övriga partier. De dåvarande oppositionspartierna Liberalerna och Moderaterna hade tidigare agerat och agerade ånyo i våras för att få förbättring till stånd. I ett "Initiativ" från Liberalerna krävdes en kartläggning av var flaskhalsarna finns samt ett åtgärdsprogram. I en Moderat interpellation krävdes åtgärder för kortare väntetider i vården. Vid behandlingen i fullmäktige fick inte förslagen något gehör.

Det är med stor förväntan vi i Prostatacancerföreningen ser fram emot när de partier som satt i opposition i våras nu efter årsskiftet tar rodret i Region Uppsala.

Vi kräver naturligtvis att Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en kartläggning samt att ett förslag på lämpliga åtgärder tas fram, detta helt i enlighet med Liberalernas "Initiativ" den 29 maj i år. Enligt "Initiativet" skulle utredningstiden vara fyra månader, varför kartläggning och åtgärdsprogram bör kunna föreligga våren 2019. Det bör också påpekas att Moderatledningen på fråga från oss ställde sig helt bakom Liberalernas krav.

Ännu en åtgärd som skulle kunna förbättra läget för prostatacancerpatienter är införandet av en organiserad prostatacancer-testning. Inte heller inom detta område har Regionen visat framfötterna. Regeringen har beslutat om 8,4 miljoner kronor för att driva på införandet av organiserade prostatacancer-tester. Medlen skall användas för att PSA-provtagningen ska bli mer strukturerad, säker och jämlik. Detta är ett viktigt steg mot införande av screening, vilket Prostatacancerförbundet arbetat för under många år. Tidig upptäckt av prostatacancer räddar liv, då sjukdomen går att bota om den upptäcks tidigt. Tyvärr är det dock så att varje år får 1 800 nydiagnostiserade män beskedet att de har prostatacancer som redan utvecklats för långt för att botande behandling skall vara möjlig. Vad som återstår är bromsande behandling och för många en för tidig död efter ofta lång tids lidande.

Om det införs en organiserad prostatacancer-testning beräknar Prostatacancerförbundet att antalet som dör i prostatacancer kommer att halveras till 1 200 män i stället för, som i dag, 2 400.

Trots detta positiva utfall har Region Uppsala valt att inte själv ansöka om statliga medel för att starta upp organiserad prostatacancer-testning. Man förlitar sig på någon form av försöksverksamhet inom Regionalt Cancer Centrum (RCC), vilket kommer att fördröja möjligheten för män att få en tidig diagnos. I stället förblir det som i dag, många män testar sig ofta, ibland helt i onödan, medan andra inte gör det alls på grund av okunskap, oföretagsamhet eller rädsla. Andra regioner/landsting har varit mer framsynta – Skåne, Västra Götaland, Värmland och Örebro har redan beslutat om att förbättra den vilda prostatacancer-testning som sker i dag.

Avslutningsvis vill vi påpeka att det inte är den vård vi prostatacancerdrabbade får inom Region Uppsala vi klagar på. Den är utmärkt.

Det vi är missnöjda med är dels den oorganiserade och vilda prostatacancer-testningen som erbjuds, dels de extremt långa köerna tills vi får behandling för vår sjukdom. De politiskt ansvariga har inte tilldelat Onkologen och Urologen på Akademiska sjukhuset de resurser som krävs för att ta bort den mer eller mindre konstanta kön man skjuter framför sig.

Bernt Åslund, ordförande, Stig Lindahl, vice ordförande, Björn Hammarberg, ledamot,

Prostatacancerföreningen i Uppsala län